

**УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ
В
ГАРВАРДСЬКОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

diasporiana.org.ua

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Стан знання про Україну на заході являє собою своєрідний парадокс. З однієї сторони, 50-ти мільйонне число українців у світі творить другу по величині слав'янську націю. В Злучених Штатах Америки тільки живе біля двох мільйонів українців. Отже кожний сотий американець — українського походження. З другої сторони, однак, знання про Україну, її історію й культуру тут непропорційно мале, чи радше мінімальне.

Причини такого незнання кориняться в політичних обставинах України в минулому і в сучасному. В 19-му столітті, коли на заході проходила систематизація знання про Східню Європу в учбових підручниках, Україна вважалася майже тотожною частиною московської і австро-угорської імперій. Студенти, вишкіл яких базувався на цих підручниках, в свою чергу формували відомий нам підхід до східно-європейських справ, що залишився в силі по сьогодні.

Коли мова про Україну, то навіть катаклізми революції та визвольних змагань 1917-1921 рр. не зробили враження на заході, бо, без уваги на формальну конституційність суверенної держави, Українська Р. С. Р. фактично по сьогодні є підчинена Росії, і її „суверенність” на міжнародній арені обмежена до членства в Об'єднаних Націях. В наслідок цього, навіть тепер, коли світ поділений між двома суперпотугами, ЗСА і ССРСР, і Україна є другою по величині сов'єт-

ською республікою в складі останньої, завіса незнання про Україну ледве чи була проколена.

ІНІЦІАТИВА СТУДЕНТІВ

Хоч незадовільний стан українських студій був наглядний для багатьох, першими, які запропонували конструктивну розв'язку цієї проблеми, були наймолодші члени української спільноти в ЗСА — студенти.

Для учасників третього конгресу Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), який відбувся у Клівленді 1957 року, стало наглядним, що критикою ледве чи можна розв'язати проблему українських студій. Тож вони одностайно рішили створити Фонд Катедри Українознавства (ФКУ), який був інкорпорований в стейті Нью-Йорку 1958 року.

КОНЦЕПЦІЯ ЦЕНТРУ

Тимчасом деякі українські вчені дійшли до переконання, що існуючі наші наукові установи, без фінансових засобів і без можливостей підготовки молодих науковців-україністів, не мали спроможностей забезпечити нормальний розвиток українських студій в ЗСА.

Тож в 1967 році проф. Омелян Прицак запропонував план створити в Гарвардському університеті центр українських студій, який складався б з трьох катедр (української історії, літератури і мовознавства, тобто ділянок най-

тісніше пов'язаних з українською культурою) і дослідного інституту українознавства.

Існування катедр забезпечувало б тяглість у підготовці молодих науковців-україністів. Інститут забезпечував би можливість дослідної праці випускникам катедр і вченим та можливість публікацій наукових праць.

ПЕРША КАТЕДРА В ГАРВАРДІ

Розглянувши можливості в інших університетах, Наукова Рада і Головна Екзекутива ФКУ прийняли план Гарвардського центру. В міжчасі грошові засоби ФКУ зросли з 7,000 дол. (в 1961 р.) до 280,000 дол. (в 1967 р.) завдяки невтормим заходам гурта ентузіастів справи ФКУ, очоленого Степаном Хемичем. Точно в 50-ті роковини відновлення української державности, тобто 22 січня 1968 р., Гарвардська корпорація прийняла в принципі проєкт центру.

Проте найбільшими ентузіастами Гарвардського проєкту були фундатори катедри, які протягом десяти місяців в 1968 році зложили 340,000 доларів (більше як за попередніх десять років), уможлививши таким чином створення першої катедри українських студій і давши їй незалежну від кількості студентів фінансову базу.

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

В травні 1968 року декан факультету гуманістичних наук

Гарвардського університету Франклін Л. Форд затвердив п'ятичленний Комітет українських студій в складі: проф. Віктор Вайнтрауб, проф. Горацій Лант, проф. Ричард Пайпс, проф. Омелян Пріцак (голова) та проф. Ігор Шевченко.

Комітет українських студій планує, і координує курси, семінари, магістерські та докторські програми з українських дисциплін, які адмініструють департаменти історії, слов'янських мов і літератур та інші органи університету, відповідно до потреб поодиноких студентів. Комітет рекомендує кандидатів на викладацькі пости, яких приймає або відкидає даний департамент, і підготовляє річний бюджет катедри, який апробує або змінює декан факультету гуманістичних наук.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДМЕТ СТУДІЙ

Крім спеціалізації в українській літературі і мовознавстві Гарвард має також відповідну програму студій з історії України, як головного предмету. До речі в університетах України існують лише катедри історії УРСР. Українським вченим на батьківщині не дозволено досліджувати властиву історію України, зокрема добу Київської Руси, бо це привілей тільки Московського та Ленінградського університетів.

ЛОГІЧНЕ ПРОДОВЖЕННЯ

Як відомо, академік Михайло

З'їзд Представників ФКУ: група студентів українських студій
в Гарварді слідкує за нарадами представників ФКУ, які відбулися
в грудні 1970 року.

Світлана Т. Витвицька.

Грушевський успів дійти в своїй монументальній „Історії Руси-України” лише до половини 17-го століття, тому на початку викладав діяльності катедри всю увагу зосереджено на пізнішому періоді історії України. З цих мотивів на пост першого професора-гостя покликано знавця періоду козаччини, історика і колишнього професора Київського університету, д-ра Олександра Оглоблина, святочний інавгураційний виклад якого відбувся 11-го жовтня 1968 року.

КИЇВСЬКА РУСЬ І КАТЕДРА

Початкове акцентування доби козаччини не перешкодило Комітетові українських студій випрацювати план, який охопив цілість історії України. Впродовж дуже короткого часу історичний департамент передав 28-го січня, 1970 року керівництво в справах історії Київської Руси катедрі історії України.

Треба підкреслити, що раніше доба Київської Руси була частиною програми катедри російської історії в Гарвардському університеті. Її вилучено з цієї програми на внесок професора російської історії і директора Російського Дослідного Інституту в Гарварді проф. Ричарда Пайпса.

Комітет не має фінансових спроможностей оплатити окремого фахівця від княжої доби. До речі проф. О. Оглоблин продовжує виконувати обов'язки штатного професора-консультанта для докторантів. На щастя досвідчені

історики проф. Ігор Шевченко та проф. Омелян Пріцак, без платної нагороди (вони мають свої власні катедри), виконують добровільно і з почуття відповідальності за майбутнє української науки обов'язки звичайних професорів української історії, передовсім періоду до 17-го століття. /

КНЯЖА ДОБА В ЦЕНТРІ УВАГИ

Княжа доба історії України була об'єктом студій названих вчених. Будучи професором Колумбійського університету, д-р Ігор Шевченко провадив семінар і курси з історії Київської Русі. Крім властивої візантології, він цікавиться зв'язками Русі з Візантією і має друковані праці про джерела „Ізборника” князя Святослава з 1076 року та про місію Кирила і Методія. Тепер готується до друку його обширний візантологічний коментар до „Житій св. Кирила і Методія”.

Київська доба є також центральною у видавничих плянах Гарвардського центру українських студій. Найважливіші праці проф. О. Пріцака: „Слово о полку Ігореві як історичний документ” і „Походження Русі”, підготовка до друку яких саме тепер завершується, належать до названої доби. Крім автентичності „Слова”, яку деякі вчені оспорювали, проф. Пріцак доказав на основі нових дослідів, що автором „Слова” був галичанин і що названий твір був написаний в 1201 році.

Київський і Галицько-Волинський літописи Іпатського списка, які належать до найстарших і, після „Слова о полку Ігоревім”, найважливіших літературних пам'ятників київського періоду історії України, стали об'єктами археографічної праці Комітету українських студій. Над кількатомовим критичним виданням цих творів працює ряд фахівців. Крім їхньої літературної вартості, названі літописи важливі ще й тим, що вони творять перехід української культури і держави з київського до галицько-волинського періоду.

СТУДЕНТИ КАТЕДРИ

В початкових роках курси української історії, літератури і мови відвідували понад сто студентів. Крім курсів, кожного тижня підчас семестру відбуваються наукові семінари української історії і літератури, які дають змогу молодим adeptам готуватися до самостійної наукової праці.

В 1970 році перші три аспіранти здали докторські іспити з відзначенням. Теми їхніх дисертацій такі: Любомир Гайда — турецька політика гетьмана Петра Дорошенка (1665-1670), Григорій Грабович — література українського бароко, Орест Субтельний — діяльність гетьмана Пилипа Орлика (1710-1742). Політична біографія Адама Кисіля і студія про махнівщину, як явище, базоване на ідеології російсько-го анархізму, — це теми праць

двох із дванадцяти чергових кандидатів.

Для порівняння варто згадати, що в часі від 1894 до 1914 року (тобто за 20 років) на кафедрі Львівського університету під керівництвом проф. М. Грушевського докторизувалося півтора десятка студентів в історії України. Факт, що Пенсільвенський і Принстонський університети прислали своїх докторських кандидатів по фахове наукове керівництво до Гарвардської кафедри історії України, має також свою вимову.

СЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ

Хоч дослідний інститут українознавства і його видавничий сектор ще не мають фінансової бази, Комітет українських студій мусів розпочати видавничу працю, щоб, в міру можливостей, усувати брак підручників, джерельних матеріалів, недоступних праць і бібліографічних довідників. Таким чином створився проєкт Гарвардської серії українських студій (ГСУС) з її видавничим пляном на чергових п'ять років.

Крім згаданих категорій праць, дисертацій і монографій про княжу добу, серія включатиме зібрані або вибрані твори класиків українських гуманістичних наук, словники й оригінальні праці авторів споза Гарварду.

Згідно з договором, мюнхенське видавництво Вільгельма Фінка зобов'язалось видати в середньому 20 томів річно. Редак-

ційна колегія ГСУС, в склад якої входять всі члени Комітету українських студій, має доставляти видавцеві готові до друку праці. Із запланованих на 1970 рік 26 томів (цей максимальний річний плян був розрахований на те, що забезпечений фінансово дослідний інститут українознавства і його видавничий сектор будуть вже функціонувати) вдалося перевидати лише один том („Заборону українства 1876 р.” Федора Савченка з англomовним вступом проф. В. Дмитришина і біо-бібліографічним впровадженням проф. О. Пріцака).

НЕВИКОРИСТАНІ МОЖЛИВОСТІ

Основна затримка в появі інших запланованих праць — це брак фінансових засобів для потенційних авторів і співробітників, які могли б підготувати ці праці до друку, але не мають матеріальної спроможності звільнитись від їхніх нормальних обов'язків хоч на обмежений час.

Варто відмітити, що видавництво Фінка, діставши марку престижного Гарвардського університету, а з тим і запоруку, що праці будуть на високому науковому рівні, перебрало на себе фінансування друку і розповсюдження названої серії українських видань. Яка велика шкода для української науки та для української справи взагалі, що, не маючи засобів на урухомлення дослідного інституту, замість 26 томів редколегія ГСУС могла підготувати до друку і видати

Виставка українки в Гарварді: габльотка присвячена добі козаччини на фоні мапи України Льотера з 1750 року.

Світлана Т. Витвицька.

тільки один том.

„ВІСНИК” — ОРГАН КАТЕДРИ

Від лютого 1970 року виходить англійською мовою „Вісник гарвардських українських студій” (в скороченні „Вісник”), який видає Комітет українських студій. Редактором „Вісника” назначено п-у Марію Бачинську, яка рівночасно є також технічним редактором Гарвардської серії українських студій.

„Вісник” появляється кожного місяця, за виїмком вакаційних місяців, і подає інформації про діяльність катедри пресі, організаціям, установам і поодиноким особам, які зацікавлені тою діяльністю. „Вісник” розсилається безкоштовно на адреси, які є в посіданні Комітету.

ЖУРНАЛ „РЕЦЕНЗІЯ”

В грудні 1970 року вийшло перше число журналу „Рецензія”, який редагують ротаційним способом гарвардські студенти українських студій. Редактором цього числа був докторант Орест Субтельний. Журнал виходить англійською мовою двічі в рік. Редактором чергового числа буде докторант Любомир Гайда.

На сторінках „Рецензії” молоді адепти українських студій і запрошені професори та автори споza Гарварду розглядають критично підсов’єтські наукові видання з української історії, літератури, мови і таких допоміжних дисциплін, як соціологія,

антропологія, археологія і політичні науки.

В першому числі рецензовані такі праці сов’єтських авторів: „Братства та їх роль в розвитку української культури XVI-XVIII ст.” Я. Ісаєвича (рецензент: Л. Гайда), чотири різні видання „Творів” І. Котляревського за редакцією Є. Шабліовського, Б. Деркача, Є. Кирилюка, М. Сидоренка та І. Айзенштока (з анотацією) російською мовою (рецензент: Омри Ронен), „Соціологія на Україні” за редакцією Л. Соханя (рецензент: Всеволод В. Ісаїв), „Видання Академії Наук УРСР (1919-1967), Суспільні науки. Бібліографічний показник” за редакцією М. Онопрієнка (рецензент: Омелян Пріцак) та „Український історичний журнал” за 1969 рік (рецензент: Орест Субтельний).

УКРАЇНІКА В ГАРВАРДІ

Крім професорів-фахівців даної ділянки основною передумовою для введення нової дисципліни, як головного предмету студій, є упорядкована збірка книжок і матеріалів з тої ділянки. Перші українські книжки набули Гарвардські бібліотеки ще в другій половині минулого століття. Згідно зі станом в 1968 році, було там приблизно 10,000 томів.

В минулому українські матеріали попадали до бібліотеки без певного плану. Існування катедри видвигнуло потребу виповнити прогалини і систематично укомплектувати колекцію, що в

Виставка українки в Гарварді: габльотка «Нове українське мистецтво», яке репрезентують твори і монографії А. Архипенка, Я. Гніздовського і О. Грищенка.

Світлана Т. Витвицька.

свою чергу може бути переведене тільки окремою професійною силою. І так створено пост керівника української колекції, який обняла професійна бібліотекарка п-а Ярина Турко 1-го вересня 1970 року. Її помагає асистент на нецілоденній базі.

За останній час українська колекція в Гарварді значно збільшилася. Придбано в оригіналах і на мікрофільмі ряд українських періодичних видань, серій, рідкісних книжок і документів, включно зі щоденником („Діяріюш подорожний 1720”) гетьмана Пилипа Орлика.

ВИСТАВКА УКРАЇНКИ

Такі цінні документи як універсали гетьмана Івана Мазепи,

рукопис „Розговору” Григорія Сковороди та багато інших були закаталоговані під гаслом „Рашен”. Їх удалося зібрати поруч з рідкісними стародруками і першими виданнями в окремому каталозі з нагоди виставки українки в бібліотеці Гоутон і Вайденер. Виставка тривала від 1-го грудня 1970 до 30-го січня 1971 року, і згадані вище цінні матеріали стали частиною української колекції.

Виставку оглянуло багато української молоді і американських студентів Гарварду. Деякі з останніх перший раз довідалися про українські студії в Гарварді і про українську культуру взагалі. Її оглянули також учасники річного зїзду Американського Історичного Товариства, який від-

бувся в Бостоні. Чи не найбільше зворушення викликала виставка в тут-роджених глядачів українського роду, в яких можна було помітити гордість зі свого походження.

БІБЛІОТЕКА СЕМІНАРА

Дирекція головної Гарвардської бібліотеки Вайденер передала катедрі на постійне користування окреме обширне приміщення (студію ч. 714), де відбуваються засідання семінара української історії і літератури. На полицях цієї студії зібрано майже тисячу томів підручної літератури (збірники документів, довідники, словники, енциклопедії, повні видання праць М. Грушевського, І. Франка та інші). Куратором цієї бібліотеки обрано докторанта Любомира Гайдю.

АРХІВ Я. ПАСТЕРНАКА

Пані Марія Пастернак, вдова покійного українського археолога, передала катедрі його друковані праці, рукописи, власноручні звіти з його археологічних розкопок, каталог всіх його знахідок і пам'яток, основні праці і матеріали з археології і праісторії України, збірку відбиток і памфлети. Цей щедрий дар відмічуємо тут, як перший цього рода шляхетний жест передання приватної колекції з надією, що він стане заохотою для інших.

ЗАКЛИК ДО КНИГОЛЮБІВ

Комітет українських студій

просить поодинокі особи і організації, які мають періодичні і серійні видання, що появились в Україні під кінець 19-го і на початку 20-го століття, продати, подарувати або випозичити їх для виготовлення фотокопій.

Навіть неповні річники і окремі числа, яких бракує в колекції катедри, можуть бути дуже цінні.

Зокрема потрібні такі західньо-українські періодики, які вийшли у Львові: „Слово” 1861-87, „Житє і слово” 1894-97, „Руслан” 1897-1914, „Літературно-науковий вісник” 1898-1932, „Вісник” 1933-1939, „Дзвони” 1931-1939, „Життя і знання” 1934-1939, „Діло” 1880-1939, „Записки НТШ”, „Жерела до історії України-Руси”. Також потрібні київські і харківські журнали, а саме: „Кієвская Старина” 1886-1906, „Україна” 1907-1932, „Червоний шлях” 1923-1931 та інші.

За інформаціями в повипцій справі треба писати безпосередньо до Комітету українських студій. Професійна опіка і модерне устаткування бібліотеки дають найкращу запоруку власникам, що їхні збірки будуть збережені і доступні для дослідів і майбутніх поколінь.

СЕКРЕТАРІАТ КАТЕДРИ

Поруч з викладовою і науковою діяльністю катедри, яку ви-

конували або виконують згадані раніше гарвардські професори з допомогою професорів Кирила Тарановського (Гарвард), Юрія Бойка (Мюнхенський університет) і викладачів-асистентів, проходить жвава переписка українською мовою з українською громадою.

Тому зайшла потреба на україномовного секретаря, — на цей пост покликано п. Дмитра Николенка. Обов'язки референта зв'язку між українською громадою і ГЦУС виконує перший віце-президент ФКУ п. Богдан Тарнавський. Англomовну переписку полагоджую п-а М. Бачинська.

БЮДЖЕТ КАТЕДРИ

Річний прибуток (відсотки) з капіталу переданого Гарвардові виносить приблизно 40,000 доларів. На технічного редактора видань і керівника української колекції з допоміжною студентською силою треба понад 20,000 доларів річно. Завдяки зрозумінню справи емеритом п-м Д. Николенком річна платня україномовного секретаря виносить тільки 1,680 доларів.

Бібліотека дістає 5,000 доларів річно на поповнення української колекції, головню мікрофільмами періодики та іншими матеріалами, без яких не можна науково працювати. Другі 5,000 доларів призначені річно на виготовлення фотокопій, переписування манускриптів, переклади і на інші аспекти підготовки рукописів до друку в рамках ГСУС. На опла-

ту професорів-гостей і лекторів української історії, літератури і мови та на інші потреби катедри залишається неповних 10,000 доларів річно.

Отже, з цього видно, що без самопожертви раніше названих гарвардських професорів і передусім проф. О. Прицака, який крім безплатного ведення курсів і частих поїздок в терен, зрікся в користь катедри українських студій винагороди, що належить йому як голові Комітету (прибл. 12,000 доларів річно), названа катедра не могла б належно розвинути.

КОШТОРИС ЦЕНТРУ

На фінансування Гарвардського центру українських студій треба мінімальної суми 3,800,000 доларів. З цього 1,800,000 доларів призначено як залізний капітал на втримання трьох кафедр і 2,000,000 доларів — на встановлення дослідного інституту українознавства. Досі зібрано приблизно 800,000 дол.

Коли взяти до уваги, що на першу катедру жертвувало лише приблизно 5,000 українців і українських організацій, то видно, що ще багато наших людей могло б причинитися фінансово до розбудови цього важливого проекту.

РЕЧЕНЕЦЬ СПЛАТИ ЦЕНТРУ

Хоч сьогодні на встановлення одної катедри в Гарварді потрібний уже підставовий капітал у

**HARVARD UNIVERSITY, CENTER OF UKRAINIAN
STUDIES PRESENTS
THE WORLD-FAMOUS**

Kuban Cossacks

and guest stars

перша частина

Ікона	У виконанні Роми Прийми-Богачевської. Музика Василя Барвінського
Душа тремтить	арія Насті з опери „Тарас Бульба” М. Лисенка, лібретто М. Старицького Галина Минаїв-Андреадіс, меццо-сопрано
Як пишна квітка	арія татарки з опери „Тарас Бульба” М. Лисенка, Галина Минаїв-Андреадіс
Сваха	гопак Модеста Мусоргського у виконанні Роми Приймй-Богачевської
На поточку-м прала	українська народна пісня в опрацюванні Ігоря Соневицького. Галина Минаїв-Андреадіс у супроводі оркестри Тадея Комара з Вінніпегу
Ой, чорна я си чорна	українська народна пісня. Галина Минаїв-Андреадіс у супроводі оркестри Тадея Комара
Обливаний понеділок	у виконанні Роми Прийми-Богачевської. Музика Миколи Фоменка
Розвійтеся з вітром	сольоспів. Музика Я. Степового, слова І. Франка. Галина Минаїв-Андреадіс
Коваль	сольоспів. Музика Я. Степового, слова Ф. Петрушенка. Галина Минаїв-Андреадіс
	Марія Цісик, фортепіан
	п е р е в а

друга частина

Сусідко	українська народна пісня
Гамалія	слова Т. Шевченка, музика Дмитра Мошняги
Кобзар	слова Т. Шевченка, музика Дмитра Мошняги
Ой, ти дівчино	слова І. Франка, муз. А. Кос-Анатольського
Ой, джигуне	українська народна пісня
Їхав козак за Дунай	українська народна пісня
Ой, хмелю	українська народна пісня
Черемшина	слова М. Юрійчука, музика В. Михайлюка
Гей, та на Кубані	слова і музика Дмитра Мошняги
Рушничок	слова А. Малишка, музика П. Майбороди
Ритм України	український козацький танець у виконанні кубанських козаків: Василя Коваленка і братів Миколи та Олександра Кумпанів оркестра Тадея Комара з Вінніпегу музичне оформлення Дмитра Мошняги

part one

	Roma Pryma-Bohachevsky in her own dance creations Alicia Andreadis, mezzo-soprano Maria Cisyk, piano Ted Komar and his orchestra
Icon	music—W. Barvinsky. R. Pryma-Bohachevsky
Dusha Tremtyt	aria from the opera "Taras Bulba." Libretto—M. Starycky. Music—M. Ly- senko. A. Andreadis
Yak Pyshna Kvitka	aria from the opera "Taras Bulba." Li- bretto—M. Starycky. Music—M. Lysen- ko. A. Andreadis
Svakha	music—M. Moussorgsky. R. Pryma-Bohachevsky
Oy Chorna Ya sy Chorna	Ukrainian folk song. A. Andreadis with Ted Komar's orchestra
Na Potochku-m Prala	Ukrainian folk song arranged by Ihor Sovenytsky. A. Andreadis with Ted Komar's orchestra
Oblyvany Ponedilok	music—M. Fomenko. R. Pryma-Bohachevsky
Rozvityesya z Vitrom	words—I. Franko. Music—J. Stepovy. A. Andreadis
Kowal	words—F. Petrushenko. Music—J. Stepovy. A. Andreadis
	intermission

part two

The Kuban Cossacks:
Wasył Kowalenko, Mykola and Sashko
Koumpan

Susidko	Ukrainian folk song
Hamaliya	from a poem by T. Shevchenko; music— D. Moshniaha
Kobzar	from a poem by T. Shevchenko; music— D. Moshniaha
Oy Ty Divchyno	from a poem by I. Franko; music—A. Kos-Anatolsky; arranged by D. Moshni- aha
Oy Dzhyhune	a humorous Ukrainian folk song
Yikhav Kozak za Dunay	Ukrainian folk song
Oy Khmelu	Ukrainian folk song
Cheremshyna	Lyrics—M. Yuriychuk; music—W. My- khayluk
Hey ta na Kubani	a Kuban Cossack song; lyrics and mu- sic—D. Moshniaha
Rushnychok	lyrics—A. Malyshko; music—P. May- boroda
Beat of Ukraine	Ukrainian Cossack dance. Kuban Cos- sacks in their own dance creation with Ted Komar's orchestra

Musical Director: Dmytro Moshniaha
Publicity Director: James Hartley
Representation: Sol Shapiro
William Morris Agency
1350 Avenue of Americas
New York, N.Y. 10019
Tel.: (212) 586-5100

ROMA PRYMA

An interpretative dancer of international repute. She is one of the few dancers specialized in the stylized form of the ethnic dance. Her compositions are original and choreographed by her. She is inspired by Ukrainian folklore and legends.

Roma Pryma's dance education was both exacting and versatile, guided by distinguished dance teachers. She started at the age of five in Dalcroze School, her ballet technique is of Vaganova style. She graduated with high honors from the Academy of Music in Vienna and studied with Harald Kreuzberg (Austria) and Martha Graham (New York) had a strong influence on her intellectual and emotional approach to the dance.

Roma Pryma has an extensive performance experience appearing as soloist in well known ballet companies and her own dance recitals in many countries (U.S.A., Canada, England, France, Germany, Austria, Switzerland, Greece and Central America).

ALICIA ANDREADIS

Born in Zaporozhe, Ukraine, Miss Andreadis has devoted most of her professional life to South America and Europe, a background that has had profound effect on this artist of song.

A soloist of Teatro Colon in Buenos Aires, Bonn State Opera, Bonn, winner of the international competition of chamber vocal arts BS—AS, Argentina 1963, recording star of RCA Victor's Argentina Division, Miss Alicia Andreadis made an impressive array of concert appearances throughout North and South America and Europe, acclaimed on leading stages by critics and public alike. Recently, Miss Andreadis had her own concerts at Carnegie Hall and Lincoln Center in New York City.

MARIA CISYK

A faculty member of Harpur College, The State University of New York at Binghamton, teaches theory and piano, and also conducts the Chorale.

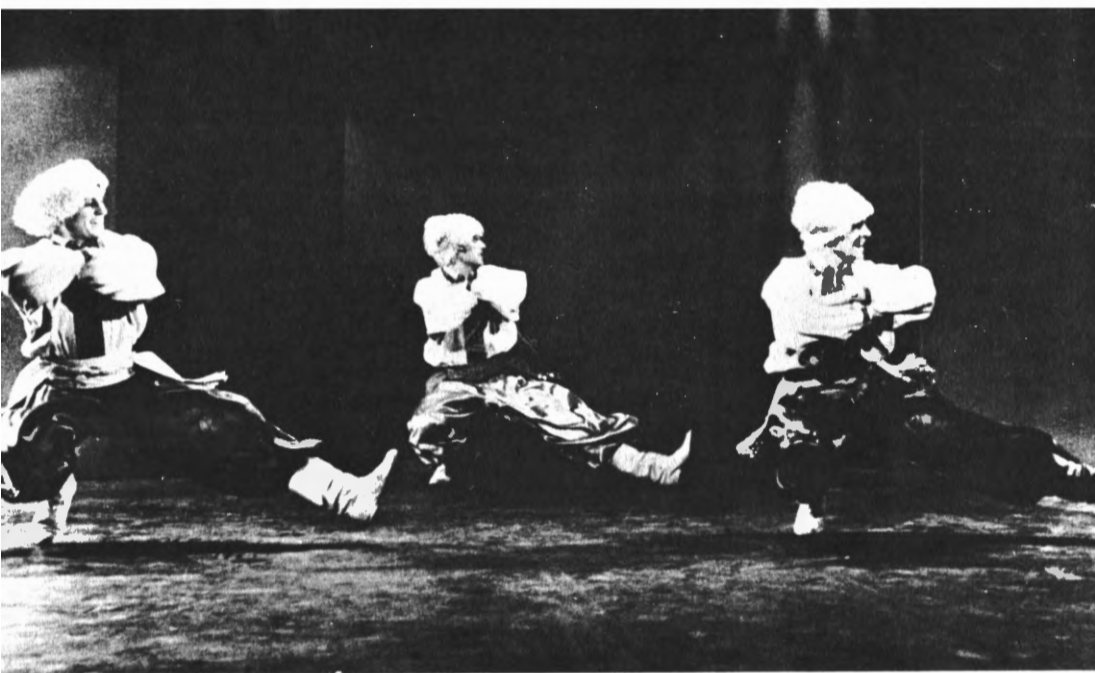
Miss Maria Cisyk holds a bachelor and a master's degree from the Julliard School of Music and is now continuing doctoral work at Cornell University. She is well-known to American and Ukrainian audiences alike as both a solo recitalist and accompanist.

TED KOMAR

He is well-known in music circles as a performer, teacher, composer and arranger. He has done extensive work in radio and television for the Canadian Broadcasting Company in Canada. He has taken part in many Ukrainian productions as co-producer and musical director. His orchestra has been featured at Canada's National Ukrainian Festival in Dauphin, Manitoba for past five years.

Ted Komar's recordings and arrangements of Ukrainian music have helped to further the heritage and culture of Ukrainian people.

THE KUBAN COSSACKS

Wasył Kowalenko and brothers Mykola and Sashko Koumpan met up in Australia but they proudly claim Ukraine as their ancestral home. And their wild yet disciplined dancing, haunting singing, and fine instrumentalism, truly reflected the traditions and culture of their motherland, a culture so rich and varied that Harvard has now established a Chair of Ukrainian studies.

The Kubans came to Europe and it was during a long stay in Amsterdam that they were seen by the late Jimmy Brennan, a famous English impresario. On sight, Mr. Brennan snapped them up for coveted top-billing at the Queen's Theatre in Blackpool, Mecca of Britain's summer show-business. It was in the course of a five months' stay at the Queen's where they commanded an audience nearing half-a-million, that I first met this powerpacked trio and acclaimed their quality.

That 1960 season launched them on an ever-ascending path in show-business, a path which has led them to Hollywood, Caracas, Toronto, Vancouver, Paris, Brussels, Las Vegas, Geneva, Madrid, Tokio, Copenhagen, Durban, Cape-town and Monte Carlo where they appeared by Royal Command for Prince Rainier and Princess Grace, en route for London and the crowning success of a London Palladium season.

Now they are embarked on a 20-city-tour of the States, a tour which I am certain will gild even further the flowing world reputation they have earned and well deserve.

Applauded by millions of people of a score of different nationalities, their act transcends all barriers of language and of man-drawn boundaries, and perhaps their richest reward is the knowledge that they have brought to so many a realisation of the great tradition and fine cultural heritage of Ukraine.

James Hartley
"The Stage" London, England

date .....

Gentlemen:

I am responding to your most urgent request to raise \$3,800,000 needed to expand the Harvard Center for Ukrainian Studies with my maximum tax-deductible contribution of \$..... to be paid on or before ..... toward endowed Professorship of:

	\$100	\$500	\$1000
History	☐	☐	☐
Literature	☐	☐	☐
Language	☐	☐	☐
The Ukrainian Institute	☐	☐	☐

Current Expenses \$ .....

Please make your tax-deductible personal or business check or money order payable to "Ukrainian Studies Chair Fund", 302 West 13th Street, New York, N.Y.10014

Name .....
Street .....
City ..... State ..... Zip Code .....

Contributors of \$100.00 or more will have their name prominently listed on our "Roll Call of Sponsors".

Please add the following optional information:

Your Occupation .....
Name of Employer .....
Name of parent company .....
Your Spouse .....Your Children's Name .....

Your telephone number: Area Code ..... Number.....

Please send information about:

- ☐ The Harvard Center for Ukrainian Studies
- ☐ The Matching Fund Program
- ☐ Gift Annuities and Trusts
- ☐ Including Harvard Center for Ukrainian Studies in my will

АНКЕТНИЙ ЛИСТОК

Я, нижчепідписан (-ий, -а), ...
 цим зобов'язуюсь протягом най- (повне ім'я в укр. формі)

ближчих дванадцяти місяців зложити свій фундаторський даток на сплатнення Гарвардського Центру Українських Студій (ГЦУС) в такому порядку:

дата: .....

на катедру історії України
 на катедру літератури
 на катедру мовознавства
 на дослідний інститут

\$100	\$ 500	\$1,000	дата
☐	☐	☐	_____
☐	☐	☐	_____
☐	☐	☐	_____
☐	☐	☐	_____

на адміністрацію ФКУ: \$ .....

разом: \$ .....

бажаю стати активним представником ФКУ:

підпис .....

залучую грошовий переказ ☐
 який треба виписати на ім'я:
 і вислати на адресу:

чек ☐ на суму \$ .....
 "Ukrainian Studies Chair Fund"
 302 West 13th Street
 New York, N. Y. 10014

працюю у фірмі відомій під назвою: .....

яка є складовою частиною: (назва гол. під.): .....

адреса фірми (головного підприємства): .....

Інформації про фундатора до Пропам'ятної книги ГЦУС:

ім'я і прізвище (латинкою) .....

адреса .....

місто, стейт і зіпкод .....

телефон, (ереакод і т. д.) .....

ім'я дружини (мужа) .....

імена дітей .....

повне ім'я особи, на пошану якої

зложено даток .....

дата народження фундатора .....

місце народження .....

професія .....

☐ знимка і чек на \$ 10 залучені

сумі 800,000 доларів, українська громада має змогу до 31-го грудня 1972 року купити чергові катедри по старій ціні 600,000 доларів за катедру.

Досвід з першою катедрою, яку можна було купити в 1950-их роках за приблизно одну третю частину сьогоднішньої ціни, вказує, що зволікання справи сплати Гарвардського центру українських студій — це дуже коштовна пропозиція під фінансовим оглядом.

УКРАЇНЬСКА ГРОМАДА І ГАРВАРД

„Українці — співвласники Гарварду” заявив речник названого університету підчас з'їзду ФКУ, який відбувся 12-13 грудня 1970 року. З цього співвласництва випливають права, привілеї і обов'язки обох партнерів.

Починаючи від прийняття запропонованої УНСоюзом системи транслітерації, відповідні департаменти і органи Гарварду ставилися прихильно і полагоджували позитивно всі легітимні домагання української громади. І — що найважливіше — українська громада дістає добре підготованих молодих науковців-україністів, які на випадок потреби можуть перебрати на себе ведення програми українських студій.

Треба вірити, що зі своєї сторони українська громада в ЗСА не стане в половині дороги але допоможе створити чергові катедри і дослідний інститут і цим покладе тривкі основи для розвитку української науки і збереження української культури для майбутніх поколінь.

UKRAINIAN STUDIES AT HARVARD

It must have come as a surprise, even to members of the Harvard community, to read in the *New York Times* of November 24 that a professorship in Ukrainian studies had been created at Harvard — the first stage of a projected \$3,8 million Ukrainian studies center to open by 1972. But unexpected or not, the inauguration of such a program has a three-fold logic. In the United States, Ukrainian-Americans number some 2,000, 000; but their experience as a community, their integration into the mainstream of American life, and their contribution to the growth of this country have been inadequately studied, if not totally neglected. Similarly, knowledge of their homeland, its history, literature and culture, has been disproportionately minimal, despite Ukraine's importance as the second largest republic (50,000, 000 strong) in the Soviet Union. In Ukraine itself, the scope of scholarly research in the humanities has been sharply circumscribed since the 1930's, both by the pressure of Communist ideology and anti-Ukrainian discrimination. It will be the task of the Ukrainian center at Harvard to fill the gaps on all counts.

The various ethnic groups in America have shown the desire to preserve their cultural heritage while sharing it with others, a wish that explains the birth of many ethnic and minority study programs in various universities

of this country. In some cases wealthy individuals of a particular ethnic group endowed professorial chairs. In other cases, universities themselves allocated funds for similar programs. What distinguishes the Ukrainian program at Harvard is the unprecedented initiative of a group of students in soliciting funds for the endowment of a professorial chair.

In 1957, a congress of Ukrainian-American students concluded that the only way to perpetuate their cultural inheritance and share it with other Americans was through the endowment of a permanent chair of Ukrainian studies at an American university. The lack of wealthy patrons forced the students to solicit modest contributions (usually \$100) from large numbers of individuals, who were often skeptical if not hostile to the project. Nevertheless, by the end of 1967, \$280,000 had been raised.

At this time, the students' efforts received an added impetus when Professor Omeljan Pritsak of Harvard proposed the organization of a center of Ukrainian studies, which would consist of three chairs—in Ukrainian history, language and literature—and a research institute. The three professorships would provide an integrated program for the training of younger scholars, while the institute would provide the facilities for research and the publication of scholarly work.

Засідання Наукової Ради в приміщенні бібліотеки українського семінара. Сидять зліва: ред. С. Олійник, мгр. І. Кобаса, проф. О. Федішин, проф. Я. Білієвський, проф. О. Прицак, д-р М. Грешишин, проф. В. Стойко, проф. Б. Боцюрків і д-р О. Домобровський.

Світлана Т. Витвицька.

With redoubled enthusiasm, the students raised an additional \$340,000 within a year. Early in 1968, an agreement was reached with Harvard on the creation of the first professorship and the adoption in principle of the entire program for a Ukrainian center. In May 1968, Dean Franklin L. Ford appointed a Committee on Ukrainian Studies, consisting of Professors Horace Lunt, Richard Pipes, Omeljan Pritsak (chairman), Ihor Sevcenko and Wiktor Weintraub, to supervise and develop the Ukrainian studies program at Harvard. The Committee concentrated on three areas of need: the training of new cadres of specialists, expansion of University Library holdings, and initiation of a publications program.

First in the Committee's list of priorities was the inauguration of courses of study in Ukrainian fields. For the academic years 1968/69 and 1969-70, the Committee invited Dr. O. Ohloblyn as a visiting professor in Ukrainian history. In addition to official graduate-level courses, Dr. Ohloblyn held informal conferences where students could make up deficiencies in methodological problems. Future plans include undergraduate courses such as the "History of Ukraine up until the 17th century" offered by professors Pritsak and Sevcenko.

Concurrently, the Committee undertook the task of expanding library acquisitions in Ukrainian areas. Under a ten-year program,

\$5,000 is being assigned annually for the procurement of microfilms of rare periodicals and out-of-print editions, as well as the purchase of new materials.

Finally, the Committee has already initiated a publications program, and the first books in the *Harvard Series in Ukrainian Studies* should be on the market shortly. The series will encompass both original works in English and reprints of important out-of-print editions. The latter, to be reprinted in the language of the original, will be supplemented by English-language introductions, indices and scholarly apparatus where necessary. Some twenty to twenty-five volumes will be published annually.

The endowment of two more professorships, the hiring of a full-time librarian, and the creation of the Research institute will require much greater financial resources than the Committee has available. Says Professor Pritsak, "The Ukrainian students have made a brave beginning. For ten years they have turned their youthful enthusiasm and energy to the endowment of the first chair. They now hope that their constructive efforts at Harvard will be recognized and supported by individuals interested in the expansion of East European and ethnic studies."

The Harvard Bulletin
May 4, 1970

РЕАКЦІЯ МОСКВИ

Українська приказка говорить, що на злодію шапка горить. Тому на реакцію Москви з приводу наукового опрокинення претенсій до Київської Русі та інших завоювань не треба було довго ждати, бо вже 1-го серпня 1970 року в пресовому органі уряду СРСР, московській газеті „Известія”, появилася стаття підписана академіком С. Сказкином і доктором історичних наук Л. Безкровним, в якій вони накинулися на проф. Прицака як на „врага” за його критику книжки „Зовнішня політика Старої Русі” пера В. Т. Пашуто, протегованого партією історика середньовічної Східної Європи.

В цій книжці сов'єтський автор Пашуто просуває концепцію, що Київська Русь — це „Росія”, а то й навіть — СРСР і що ця Росія чи СРСР „має право” окупувати Україну, балтійські держави, Польщу, Чехо-Словаччину, Угорщину, а навіть Східну Німеччину, тому, що подібна ситуація була вже тисячу років тому в часи Київської Держави, яка очевидно „була чисто російською державою”.

В рецензії на книжку Пашуто, вміщену на сторінках Гарвардського журналу „Критика”, проф. Прицак довів на численних прикладах, що така концепція не має нічого спільного з наукою історії. Він назвав Пашуто „сагамандром”, то є складачем саг. Середньовічна сага власне і відзначалася тим, що її автор писав про

давні події з перспективи свого часу.

Так, наприклад, Пашуто, згадуючи про прихід Монголів, пише, що це неправда, що „наша страна” (під „страною” розуміє СРСР!) щойно в 1223 році на Калці стрінулась з монголами. Границі „нашої страни” (себто СС-СР!) були вже порушені у 1206 році, коли монгольський полководець Джочі. перейшов Селенгу. Проф. Прицак прямо висміяв Пашуто, стверджуючи, що якщо роздумувати Пашутовим способом, то треба прийняти, що син Джінгіз-хана Джочі не дістав належного вишколення, бо не знав, що, переходячи Селенгу, він переступив кордони... Бурятської Автономної Сов'єтської Республіки у... 1206 році.

ПРО ФУНДАТОРІВ КАТЕДРИ

Фундаторів першої катедри україністики в Гарварді можна поділити на три групи. Перша, найбільше численна група — це звичайні члени ФКУ, тобто ті особи і організації, які пожертвували від сто до п'ятсот доларів. До другої групи входять добродії, тобто особи та організації, які пожертвували п'ятсот або більше доларів. Група добродіїв — найменша категорія фундаторів. Від деякого часу досить популярною стала третя група фундаторів-меценатів, яка складається з осіб і організацій, котрі зложили по тисячу і більше доларів.

Між фундаторами є люди різних професій, політичних переко-

нань і віровизнань та різного територіяльного походження, матеріального стану і віку. Факт, що між ними є також пенсіонери, включно з неможливими членами нашого суспільства, які перебувають на утриманні суспільної опіки („велфер”), доказує, що майже кожна свідомо українська людина спроможна зложити свою пожертву на розбудову Гарвардського центру українських студій, якщо вона цього забажає.

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА

Після завершення збірки фондів буде видана Пропам'ятна книга фундаторів Гарвардського центру українських студій (ГЦУС), в якій будуть подані короткі інформації про кожного фундатора і знімка. У зв'язку з цим Головна Екзекутива ФКУ прохає всіх фундаторів заповнити залучений анкетний листок („зобов'язання”) і разом зі знімкою паспортного формату на блискучому папері та десятидолларовим чеком або грошовим переказом на покриття коштів виготовлення кліші переслати на адресу Головної Екзекутиви. В книзі будуть поміщені інформаційні статті про діяльність ФКУ і ГЦУС.

ЧЕРГОВЕ ЗАВДАННЯ

Намагання українців в ЗСА відзискати привласнену росіянами Київську добу можна порівняти до зусиль пограбованої лю-

дини, що їй повертають втрачену власність після цього як вона цю власність доказала. Завдяки дослідям кількох поколінь українських вчених, докази, що Київська доба належить до історії України, можна було відтворити. Але дуже мало вчених неукраїнців в ЗСА знало про ці докази а з тих, хто знав тільки одиниці застосовували їх в науці. Для того щоб формально включити Київську добу до історії України треба було створити катедру історії України в провідному Гарвардському університеті.

Сьогодні українська громада в ЗСА стоїть перед подібним завданням. Як відомо, Москва привласнила собі не лише Київську Русь але й такі пам'ятники старої української літератури, як „Слово о полку Ігоревім” та інші. Відповідні докази, що ці пам'ятники творять невідемну частину української культури, вже зібрано. Тепер мусимо встановити катедри української літератури і мовознавства щоб ці літературні твори формально стали частиною програми названих дисциплін.

Про потребу дослідного інституту українознавства як бази для максимального використання видавничих можливостей була мова раніше. Маючи штаб дослідників, наукових співробітників і відповідні фінансові засоби, інститут зосереджував би також свою увагу на таких важливих питаннях, які потребують наукового опрацювання. Тут

можна згадати деякі з цих питань основного значення, а саме: вклад української еміграції в розбудову ЗСА, голод в Україні в 1932-33 рр., проблема східноєвропейської термінології, потреба нової схеми в періодизації історії Східної Європи та інші.

Всі ці потреби існують і вони пекучі. Для їхньої реалізації необхідно змобілізувати всі наші сили і засоби.

НАШІ МОЖЛИВОСТІ

Для реалізації Гарвардського проєкту існують зовсім реальні можливості серед української громади. Із загального числа двох мільйонів українців в ЗСА тільки 5,000 осіб і організацій стали фундаторами. Отже, потенційних фундаторів є дуже багато. Треба тільки знайти відповідний шлях до них.

Найбільше продуктивним способом приєднування нових фундаторів виявилось безпосереднє відвідування потенційних жертводавців представниками ФКУ. Організаційна мережа ФКУ нараховує приблизно дві сотні представників. Пропорційно до проробленої праці їхнє число невелике.

Для порівняння наведемо досвід жидівської громади в Пітсбургу, яка нараховує приблизно 12,000 родин. У недавню переведений там збірці фондів брало участь понад 1,000 мужів довіря, які в середньому відвідали протягом одного тижня по 12 родин і зібрали кілька мільйонів доларів.

Маючи на увазі наші потреби і цей приклад, Головна Екзекутива ФКУ прохає активних громадян зголошуватися в ряди представників ФКУ.

Відрадным явищем є те, що більшість дотеперішніх жертводавців на другу катедру — це фундатори першої катедри. Підвищивши свій даток із сто до тисячу доларів, один громадянин пояснив це тим, що ціна проєкту зросла більше як десять разів, тобто з 350,000 до 3,800,000 доларів. Отже, він підвищив свій вклад пропорційно до потреби.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ФОНДІВ

Українські кредитівки в Чикаго („Самопоміч“) і в Льорейн, Огайо, радо дають низькопроцентну позику навіть позамісцевим громадянам, які бажають зложити фундаторський даток на ФКУ, але не мають готівки.

Ця додаткова можливість придбання фондів на розбудову Центру важлива з огляду на дуже короткий час, який залишився до речення сплати. Головна Екзекутива ФКУ вірить, що українські банки і кредитівки в інших місцевостях підуть за прикладом названих установ і що громадянство, в свою чергу, скористає з цієї можливості.

Можливість вибрати позику заслуговує на окрему увагу тих українців, які працюють у підприємствах, що подвоюють жертви своїх працівників на розбудову американських університетів.

тетів, і які потребують готівки щоб скористати з цього привілею.

Автомобілева фірма Форда жертвує від себе два доляри за кожного доляра, що його пожертвував на приватний університет типу Гарварду працівник названої фірми. В рамках цієї програми кожний працівник Форда може жертвувати до тисячі доларів річно.

Слід згадати, що досі вплинуло понад 100,000 доларів на конто ФКУ в Гарварді від тої частини названих підприємств, де працюють українці-фундатори катедри. Згідно з найновішими інформаціями, 452 американські фірми і їхні філії мають у себе програму подвоювання датків на високі школи.

Для того щоб перевірити чи фірма, де Ви працюєте, має таку програму, Головна Екзекутива ФКУ прохає подати в залученій анкеті Ваше місце праці та назву і адресу головної фірми, якщо вона є складовою частиною більшого підприємства.

ЗАВІЩАННЯ НА ФКУ

Багато українців, зокрема тих, які не мають родини в Америці, вмирає не залишивши завіщання. В той спосіб їхнє важко запрацьоване майно попадає в неукраїнські руки, бо спадок перебирає місто, де покійник чи покійниця мешкали.

Українські правники радо і навіть безплатно виготовлять завіщання (тестament) тим нашим людям, які бажають залишити

в спадку хоч частину свого майна для ФКУ. За інформаціями треба писати до Головної Екзекутиви ФКУ в Нью Йорку.

Тут слід згадати шляхетний жест пані Е. С. з Нью Йорку, яка завістила суму 15,000 доларів на ФКУ під умовою, що тільки відсотки з цього капіталу можна буде зуживати на стипендію студентці або студентові українських студій православного визнання.

Ця стипендія буде відмічена в річних каталогах фінансової допомоги для студентів Гарварду під назвою „В. В. С. (в каталозі буде подане повне ім'я і прізвище) Меморіал Скорларшип”. В. В. С. — це ініціали сина пані С., якого розстріляли німці ще в молодому віці. В той спосіб пам'ять її улюбленого сина буде вшанована і збережена на довгі роки.

ЧИ Є НЕБЕЗПЕКА?..

Інформуючи Головну Екзекутиву ФКУ, що курси україністики в місцевому університеті, на підтримку яких він кількакратно складав пожертви, перестали існувати, бо не було студентів, пан С. К. питає чи катедрі і українським студіям в Гарварді не грозить подібний кінець.

Наукова діяльність названої катедри має забезпечену тяглість на завжди („ін перпетуїті”), бо на її потреби зуживається лише відсотки (прибуток) з переданого Гарвардові капіталу. Навпаки, теперішній стан такий, що зголошених студентів є більше як

катедра може їх прийняти.

Пан Е. М. побоюється, що катедра може попасти в не-українські руки. Тут найкращою запорукою є студенти, які тепер при кафедрі спеціалізуються в україністиці і які в майбутньому займуть пости звичайних професорів першої і чергових кафедр українських студій.

Всі названі студенти є українського роду і — що найважливіше — всі вони є свідомими пересмцями культурної спадщини нашого народу. Плекати цю свідомість, — одне з основних завдань кафедри. Брак такої свідомости був якраз причиною, що багато наших братів і сестер з давньої еміграції опинилося в чужонаціональних (зокрема московських) церковних громадах, відійшовши зовсім від українського життя.

Принцип обсади кафедри її таки вихованцями вже вводиться в життя. В 1970-1971 академічному році такі докторанти і заавансовані студенти стали викладачами-асистентами курсів і семінарів кафедри: історія — Л. Гайда, О. Субтельний і Зенон Когут, література — Г. Грабович і мова — Люба Дика.

Цей принцип важливий ще й з іншої причини. Якщо пост звичайного професора кафедри заняв би тепер якийсь відносно молодий вчений, не було б ніякого стимулу для теперешніх і майбутніх докторантів. Найбільш талановиті молоді дослідники не могли б чекати 20-30 років і перейшли б до інших дисциплін.

Тепер вони знають, що є сенс трудитися, що вони як вояки Наполеона носять у наплечнику булаву маршала — кафедру.

Побоювання пана М. Ч., що звичайним професором української кафедри може стати вчений-комуніст присланий з УССР, також зайві, бо кандидат на цей пост в Гарвардському університеті мусить бути громадянином ЗСА.

„ТАТАРСЬКІ ВІСТІ“

В американській індустрії існують т. зв. „Румор Контрол Бордс“, тобто бюро контролю правдивости вісток або поголосок. Таких „татарських вісток“, що торкаються актуальних справ, не бракує і в українському суспільстві.

Не входячи в подробиці цього феномену в нашій громаді, Головна Екзекутива і місцеві представники ФКУ радо даватимуть вияснення на письмові або телефонічні запити громадян, які віднотували в інших або самі мають побоювання чи неясності щодо акції ФКУ.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОДАТКУ

Згідно з розпорядженням податкового федерального уряду („Інтернал Ревеню Сервіс“) з дня 11-го липня 1962 року, всі пожертви на Фонд Катедри Українознавства можна відрахувати від податку. У випадку потреби окремої посвідки для податкових властей треба звертатися на адре-

су Головної Екзекутиви ФКУ:
Ukrainian Studies Chair Fund
302 West 13th Street
New York, N.Y. 10014

ДЕ ЗАМОВЛЯТИ ВИДАННЯ

Священики, студенти і професори можуть набути видання Гарвардської серії українських студій (ГСУС) по зниженій на 50 відсотків ціні. За каталогом видань ГСУС треба писати на адресу мюнхенського видавництва Вільгельма Фінка:

Wilhelm Fink Verlag
8 Muenchen 23
Nikolaistrasse 2
Western Germany

Річна передплата журналу „Рецензія” — три долари для поодиноких осіб і п'ять доларів для установ. Замовлення разом з чеком виписаним на ім'я „Рецензія” висилати на адресу:

„Recenzija”
1737 Cambridge St. (Room 208)
Cambridge, Mass. 02138

В усіх інших справах, що стосуються українознавчих студій в Гарварді, включно з проханням одержувати англомовний „Вісник” катедри, писати безпосередньо до Комітету українських студій на адресу:

Committee on Ukrainian Studies
1737 Cambridge St. (Room 208)
Cambridge, Mass. 02138

ЛІТНІ КУРСИ В ГАРВАРДІ

Щоб дати змогу градуантам коледжу і студентам споza Гарварду користати з програми укра-

їнських студій, Гарвардський університет включив в систему Літньої школи, яка відбудеться від 6-го липня до 27-го серпня 1971 року, курси з української мови для початківців і заавансованих студентів і курси української літератури та історії від 17-го століття по сьогодні.

Майже всі коледжі і університети в Америці зачисляють курси ~~просуджати~~ в системі Гарвардської літньої школи на рахунок відповідного академічного дивізіону. За вступними зйектами та інформаціями писати до:
Harvard Summer School
735 Holyoke Center
1350 Massachusetts Avenue
Cambridge, Mass. 02138

ЗАКЛИК ДО УСТАНОВ

Між зголошеними на літні курси є студенти, яким треба фінансової допомоги, зокрема тим, що прибудуть з Європи, бо крім нормального ~~оплат~~ (за студії, мешкання і харч) вони мусять оплатити кошти подорожі.

З огляду на те, що можливості одержати стипендії від Літньої школи мінімальні, У права СУСТА, Наукова Рада і Головна Екзекутива ФКУ апелюють до наших кооперативних, забезпечених та громадських установ щоб вони уфундували окремі стипендії на ту ціль.